T096 ATĐ 8 (20) Luận A Tỳ Đàm Tỳ Bà Sa Q59-Kiền Độ Tri-Tương Ưng

Tạng Luận (Linh Sơn Pháp Bảo)

LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA
QUYEÅN 59

Chöông 3: KIEÀN ÑOÄ TRÍ

Phaåm 4: TÖÔNG ÖNG, Phaàn 3

Coù theå cuûa boán möôi boán trí: Theå cuûa trí nhaän bieát giaø, cheát. Theå cuûa trí bieát taäp cuûa giaø, cheát. Theå cuûa trí bieát dieät cuûa giaø, cheát. Theå cuûa trí bieát dieät, ñaïo cuûa giaø, cheát. Cho ñeán bieát haønh cuõng gioáng nhö theá. Hoûi: Vì sao soaïn luaän naày? Ñaùp: Luaän naày laø kinh Phaät. Kinh Phaät noùi: Phaät baûo Tyø- kheo: Nay ta seõ noùi veà theå cuûa boán möôi boán trí, caùc thaày ñeàu phaûi nhaát taâm kheùo laéng nghe. Ñöùc Phaät noùi kinh naày nhöng khoâng phaân bieät roäng. Kinh Phaät laø caên baûn ñeå soaïn luaän naày. Vì muoán phaân bieät roäng neân soaïn luaän naày. Hoûi: Neáu kinh Phaät laø caên baûn cuûa luaän naày, thì vì sao Ñöùc Theá toân laïi noùi kinh aáy? Ñaùp: Ñöùc Theá toân duøng moân cuûa ñaïo phöông tieän nhö theá maø ñöôïc ñaïo quaû Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc Voâ thöôïng. Nay vì muoán duøng moân cuûa ñaïo phöông tieän aáy, nhaèm chæ baûo cho caùc ñeä töû bieát! Caùc thaày khoâng xaû moân cuûa ñaïo phöông tieän aáy, thì khoâng bao laâu nöõa seõ ñöôïc heát laäu. Ví nhö Tröôûng giaû giaøu sang, phaûi bieát duïng phöông tieän ñeå chöùa nhoùm cuûa caûi vaät duïng. Laïi muoán duøng phöông tieän naày ñeå daïy baûo con chaùu. Caùc thaày khoâng neân lìa boû phöông tieän nhö theá, chaúng bao laâu seõ ñöôïc Voâ löôïng cuûa baùu. Ngöôøi vaän duïng moân cuûa ñaïo phöông tieän cuõng gioáng nhö theá. Theá naøo laø theå cuûa boán möôi boán trí? Theå cuûa trí bieát giaø cheát laø moät, theå cuûa trí bieát taäp cuûa giaø cheát laø hai. Theå cuûa trí bieát dieät cuûa giaø cheát laø ba. Nhaän bieát dieät, ñaïo cuûa giaø cheát laø theå cuûa boán trí. Bieát nhaân giaø cheát coù theå cuûa boán trí, cho ñeán bieát haønh cuõng coù theå cuûa boán trí. Möôøi moät nhaân boán thì coù Theå cuûa boán möôi boán trí.

SOÁ 1546 - LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA - Quyeån 59 365

Hoûi: Vì sao khoâng noùi Theå cuûa trí bieát voâ minh? Ñaùp: Leõ ra phaûi noùi nhöng khoâng noùi neân bieát laø thuyeát naày chöa troïn veïn. Laïi nöõa, neáu laø höõu vi cuûa chi höõu laøm nhaân thì noùi laø theå cuûa trí. Voâ minh duø laø höõu cuûa chi höõu, nhöng khoâng ñöôïc laøm nhaân. Laïi nöõa, coù boán phaùp laäp ra theå cuûa trí. Voâ minh vì coù nghóa cuûa ba phaùp, neân khoâng laäp. Trí bieát giaø cheát laø boán trí: Phaùp trí, tyû trí, khoå trí, ñaúng trí. Trí bieát taäp cuûa giaø cheát laø boán trí: Phaùp trí, tyû trí, taäp trí, ñaúng trí. Trí bieát dieät cuûa giaø cheát laø boán trí: Phaùp trí, tyû trí, dieät trí, ñaúng trí. Trí bieát dieät ñaïo cuûa giaø cheát laø boán trí: Phaùp trí, tyû trí, ñaïo trí, ñaúng trí. Bieát giaø cheát, coù möôøi saùu trí, cho ñeán bieát haønh cuõng coù möôøi saùu trí. Neáu phaân bieät ôû thaân, keå caû saùt-na thì coù voâ löôïng, voâ bieân. Trong ñaây vì duøng chi höõu, duøng ñeá, ñeå ñoái trò, neân coù theå cuûa boán möôi boán trí. Hoûi: Theå cuûa boán möôi boán trí naày, coù bao nhieâu theå ôû quaù khöù, bao nhieâu theå ôû vò lai, bao nhieâu theå ôû hieän taïi? Ñaùp: Hoaëc ôû quaù khöù, hoaëc ôû vò lai, hoaëc ôû hieän taïi. Hoûi: Coù bao nhieâu theå duyeân quaù khöù? Bao nhieâu theå duyeân vò lai, hieän taïi? Ñaùp: Coù ba möôi ba duyeân vôùi ba ñôøi, möôøi moät duyeân vôùi chaúng phaûi theá phaùp. Neáu theo thuyeát cuûa Kieàn-ñoä Taïp thì coù ba duyeân quaù khöù, ñoù laø: Tri haønh, tri haønh taäp, tri thöùc taäp. Ba duyeân vò lai: Bieát giaø cheát, bieát taäp cuûa giaø cheát, bieát sinh. Möôøi saùu duyeân hieän taïi: Bieát sinh, bieát taäp cuûa sinh; bieát höõu, bieát taäp cuûa höõu; bieát thuû, bieát taäp cuûa thuû; bieát aùi, bieát taäp cuûa aùi; bieát thoï, bieát taäp cuûa thoï; bieát xuùc, bieát taäp cuûa xuùc; bieát saùu nhaäp, bieát taäp cuûa saùu nhaäp; bieát danh saéc, bieát taäp cuûa danh saéc; bieát thöùc, möôøi moät duyeân vôùi ba ñôøi. Möôøi moät duyeân chaúng phaûi theá gian. Hoûi: Coù bao nhieâu duyeân laø höõu laäu? Bao nhieâu duyeân laø voâ laäu? Ñaùp: Coù khi ñeàu laø höõu laäu, coù khi ñeàu laø voâ laäu. Hoûi: Coù bao nhieâu duyeân höõu laäu? Coù bao nhieâu duyeân voâ laäu? Ñaùp: Coù hai möôi hai duyeân höõu laäu, hai möôi hai duyeân voâ laäu. Hoûi: Coù bao nhieâu laø höõu vi? Bao nhieâu laø voâ vi? Ñaùp: Ñeàu laø höõu vi, khoâng coù trí laø voâ vi. Hoûi: Coù bao nhieâu duyeân höõu vi, bao nhieâu duyeân voâ vi? Ñaùp: Ba möôi ba duyeân höõu vi, möôøi moät duyeân voâ vi. Theå cuûa trí naày, khoâng coù khaû naêng ñöôïc chaùnh quyeát ñònh, khoâng

SOÁ 1546 - LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA - Quyeån 59 366

ñöôïc quaû, khoâng lìa duïc, khoâng döùt heát laäu, laø phaùp cuûa baäc Thaùnh voán ñaõ ñöôïc, vì daïo chôi vì quaùn saùt ñieàu mình voán ñaõ laøm, vì thoï vui hieän phaùp vì thoï duïng phaùp Thaùnh neân khôûi trí naày hieän ôû tröôùc? Coù theå cuûa baûy möôi baûy trí. Hoûi: Vì sao soaïn luaän naày? Ñaùp: Ñaây laø kinh Phaät. Kinh Phaät noùi: Nay ta seõ noùi veà Theå cuûa baûy möôi baûy trí. Ñoù laø bieát sinh laø Theå cuûa trí duyeân giaø cheát, chaúng phaûi voâ duyeân vôùi sinh maø coù Theå cuûa trí giaø cheát, cho ñeán noùi roäng. Vì sao Phaät noùi kinh naày? Nhö tröôùc ñaõ noùi. Hoûi: Theá naøo laø Theå cuûa baûy möôi baûy trí? Ñaùp: Bieát sinh laø duyeân cuûa giaø cheát, laø Theå cuûa moät trí. Chaúng phaûi voâ duyeân theo sinh maø coù giaø cheát, laø Theå cuûa hai trí. Quaù khöù sinh, töøng laøm duyeân cho giaø cheát,

laø Theå cuûa ba trí. Chaúng phaûi khoâng töøng duyeân theo sinh cuûa quaù khöù maø coù giaø töû laø Theå cuûa boán trí. Ñôøi vò lai, seõ laøm duyeân cho giaø cheát, laø Theå cuûa naêm trí. Chaúng phaûi khoâng neân duyeân vôùi sinh vò lai maø coù giaø cheát, laø Theå cuûa saùu trí. Vaø trí bieát phaùp truï, phaùp naày laø voâ thöôøng, laø höõu vi, töø nhaân duyeân sinh, laø phaùp taän, laø phaùp dieät, laø phaùp voâ duïc. Bieát phaùp nhö theá laø Theå cuûa trí thöù baûy. Nhö bieát giaø cheát coù theå cuûa baûy trí, cho ñeán bieát haønh cuõng coù Theå cuûa baûy trí. Theå cuûa möôøi moät laàn baûy trí, töùc coù theå cuûa baûy möôi baûy trí. Hoûi: Vì sao trong ñaây khoâng noùi bieát voâ minh duyeân theå cuûa trí? Ñaùp: Leõ ra noùi maø khoâng noùi, neân bieát laø thuyeát naày chöa troïn veïn. Laïi nöõa, neáu laø höõu vi cuûa chi höõu laøm nhaân thì noùi laø Theå cuûa trí. Voâ minh duø laø Höõu cuûa chi höõu, nhöng khoâng laøm nhaân. Bieát sinh laø duyeân cuûa giaø cheát, laø Theå cuûa boán trí: Phaùp trí, tyû trí, taäp trí, ñaúng trí. Chaúng phaûi voâ duyeân vôùi sinh maø coù Theå cuûa trí bieát giaø cheát, vì sao laïi noùi lôøi naày? Ñaùp: Luaän coù hai thöù: 1. Khaúng ñònh töï noùi. 2. Khaúng ñònh ngöôøi khaùc noùi. Khaúng ñònh mình noùi: Nhö ñeä töû Phaät, duøng nghóa phaùp Phaät, laø khaúng ñònh mình noùi. Nhö ñeä töû cuûa ngoaïi ñaïo, duøng nghóa cuûa ngoaïi ñaïo cuõng khaúng ñònh töï noùi. Nhö phaùi Duïc-ña-baø-ñeà, duøng nghóa cuûa Duïc-ña-baø-ñeà, khaúng ñònh ñoái vôùi lôøi mình noùi. Nhö phaùi Tyø-baø Xaø-baø-

ñeà, duøng nghóa cuûA-Tyø-baø Xaø-baø-ñeà, khaúng ñònh ñoái vôùi lôøi mình noùi. Khaúng ñònh ngöôøi khaùc noùi: Nhö ñeä töû Phaät khaúng ñònh ñeä töû cuûa ngoaïi ñaïo noùi. Ñeä töû cuûa ngoaïi ñaïo khaúng ñònh laø ñeä töû cuûa Phaät noùi. Nhö phaùi Duïc-ña-baø-ñeà khaúng ñònh laø phaùi Tyø-baø Xaø-baø-ñeà noùi. Nhö phaùi Tyø-baø Xaø-baø-ñeà khaúng ñònh laø phaùi Duïc-ña-baø-ñeà noùi. Hoaëc cho raèng: Ñaây chæ laø baøn luaän neân noùi nhö theá, chöù chaúng phaûi phaùp thaät. Vì muoán cho nghóa naày ñöôïc quyeát ñònh, vì coù söï thaät nhö theá, neân noùi raèng: Khoâng phaûi voâ duyeân vôùi sinh maø coù giaø cheát naày, trí aáy laø boán trí: Phaùp trí, tyû trí, ñaúng trí, taäp trí, chung vôùi tröôùc coù taùm trí. Nhö sinh cuûa quaù khöù töøng laøm Theå cuûa trí duyeân giaø cheát laø boán trí: Phaùp trí, tyû trí, ñaúng trí, taäp trí, chung vôùi trí tröôùc, coù Theå cuûa möôøi hai trí. Bieát chaúng phaûi khoâng töøng duyeân vôùi sinh cuûa quaù khöù maø coù Theå cuûa trí duyeân giaø cheát laø boán trí, nhö tröôùc ñaõ noùi, chung vôùi trí tröôùc coù Theå cuûa möôøi saùu trí. Bieát vò lai sinh, seõ laøm theå cuûa trí duyeân giaø cheát, laø boán trí, nhö tröôùc ñaõ noùi, chung vôùi trí tröôùc, coù Theå cuûa hai möôi trí. Trí bieát chaúng phaûi khoâng neân duyeân vôùi sinh vò lai maø coù Theå cuûa trí duyeân giaø cheát, laø boán trí, nhö tröôùc ñaõ noùi, chung vôùi trí tröôùc, coù Theå cuûa hai möôi boán trí. Trí bieát phaùp truï, cho ñeán noùi roäng, chung vôùi trí tröôùc, coù Theå cuûa hai möôi laêm trí. Nhö bieát duyeân giaø cheát coù Theå cuûa hai möôi laêm trí, cho ñeán bieát haønh duyeân höõu, coù theå cuûa hai möôi laêm trí. Neáu phaân bieät ôû thaân vaø saùt-na thì coù Voâ löôïng voâ bieân Theå cuûa trí. Trong aáy duøng chi höõu, duøng ñôøi, duøng ñeá, duøng ñoái trò, neân laäp theå cuûa baûy möôi baûy trí.

Hoûi: Vì sao khoâng noùi theå cuûa trí bieát hieän taïi? Ñaùp: Hoaëc coù ngöôøi noùi: Sinh laø duyeân cuûa giaø cheát, chaúng phaûi voâ duyeân vôùi sinh maø coù giaø cheát, laø noùi Theå cuûa trí bieát hieän taïi. Quaù khöù: Bieát quaù khöù. Vò lai: Bieát vò lai. Laïi coù ngöôøi noùi: Bieát sinh laø duyeân cuûa giaø cheát, chaúng phaûi voâ duyeân sinh maø coù giaø cheát, laø noùi bieát ba ñôøi: Quaù khöù thì bieát quaù khöù, vò lai thì bieát vò lai. Hoûi: Trí naày coù bao nhieâu trí ôû quaù khöù, coù bao nhieâu trí ôû vò lai, hieän taïi? Ñaùp: Hoaëc ñeàu ôû quaù khöù, hoaëc ñeàu ôû vò lai, hoaëc ñeàu ôû hieän taïi Hoûi: Coù bao nhieâu duyeân quaù khöù, bao nhieâu duyeân vò lai, bao nhieâu duyeân hieän taïi? Ñaùp: Neáu nhö ñaõ noùi, sinh laø duyeân cuûa giaø cheát, chaúng phaûi voâ duyeân vôùi sinh maø coù giaø cheát, laø noùi Theå cuûa trí bieát hieän taïi, nghóa laø: Hai möôi hai trí duyeân vôùi quaù khöù, hai möôi hai trí duyeân vôùi vò lai, hai

möôi hai trí duyeân vôùi hieän taïi, möôøi moät trí duyeân vôùi ba ñôøi. Neáu noùi nhö theá thì sinh laø duyeân cuûa giaø cheát, chaúng phaûi voâ duyeân sinh maø coù giaø cheát, laø noùi veà theå cuûa trí bieát ba ñôøi, nghóa laø coù hai möôi hai duyeân quaù khöù, hai möôi hai duyeân vò lai, ba möôi ba duyeân ba ñôøi. Hoûi: Coù bao nhieâu duyeân laø höõu laäu? Bao nhieâu duyeân laø voâ laäu? Ñaùp: Hoaëc ñeàu laø höõu laäu, hoaëc ñeàu laø voâ laäu. Hoûi: Coù bao nhieâu duyeân höõu laäu, bao nhieâu duyeân Voâ laäu? Ñaùp: Ñeàu laø duyeân höõu laäu. Hoûi: Coù bao nhieâu duyeân laø höõu vi, bao nhieâu duyeân laø voâ vi? Ñaùp: Ñeàu laø höõu vi, khoâng coù Theå cuûa trí laø voâ vi. Hoûi: Coù bao nhieâu duyeân höõu vi, bao nhieâu duyeân voâ vi? Ñaùp: Ñeàu duyeân höõu vi. Theå cuûa trí naày khoâng coù khaû naêng ñöôïc chaùnh quyeát ñònh, cho ñeán noùi roäng. Vaø trí phaùp truï, cho ñeán noùi roäng. Trí phaùp truï laø trí bieát nhaân. Vì sao? Vì truï goïi laø nhaân ba coõi, quaû thöôïng, trung, haï truï trong coõi kia. Neáu bieát trí naày, goïi laø trí bieát phaùp truï. Trí naày laø boán trí: Phaùp trí, tyû trí, ñaúng trí, taäp trí. Laïi coù ngöôøi noùi: Neáu muoán bieát trí phaùp truï thì ñoù goïi laø trí bieát phaùp truï. Bieát trí kia laø ñaïo trí. Hoûi: Neáu vaäy thì thuyeát naày laøm sao hieåu ñöôïc? Nhö noùi: Ñaây laø phaùp taän, phaùp dieät, phaùp voâ duïc, phaùp voâ laäu, chaúng phaûi phaùp voâ duïc? Ñaùp: Vaên aáy neân noùi raèng: Ñaây laø phaùp taän, phaùp dieät, khoâng neân noùi phaùp voâ duïc, nhöng khoâng noùi laø coù yù gì? Vì muoán quôû traùch phaùp voâ laäu, neân kinh noùi: Toâ-thi-ma neân bieát! Tröôùc coù trí phaùp truï, sau coù trí Nieát-baøn. Hoûi: Trong ñaây, theá naøo laø trí phaùp truï? Theá naøo laø trí Nieát-baøn? Ñaùp: Trí bieát sinh töû taêng tröôûng laø trí phaùp truï. Trí bieát sinh töû taêng tröôûng ñaõ dieät laø trí Nieát-baøn. Laïi nöõa, bieát möôøi hai duyeân khôûi laø trí phaùp truï, bieát möôøi hai duyeân khôûi dieät laø trí Nieát-baøn. Trí bieát khoå, taäp laø trí phaùp truï, trí bieát dieät, ñaïo laø trí Nieát-baøn. Neáu noùi nhö theá thì kheùo hieåu. Tröôùc coù trí phaùp truï, sau coù trí Nieát-baøn. Laïi coù ngöøôi noùi: Trí khoå, taäp, ñaïo laø trí phaùp truï. Trí dieät laø trí Nieát-baøn. Hoûi: Neáu vaäy tröôùc coù trí phaùp truï, sau coù trí Nieát-baøn, thuyeát naày laøm sao hieåu?

Ñaùp: Trí Nieát-baøn cuõng coù ôû sau. Laïi nöõa, trí trong caùc bieân laø trí phaùp truï. Trí trong caên baûn laø trí Nieát-baøn. Vì sao bieát? Vì kinh noùi, coù nhieàu Phaïm chí dò hoïc, taäp hôïp moät choã, baøn luaän theá naày: nghe noùi Sa-moân Cuø-ñaøm khi chöa xuaát theá, thì chuùng ta ñöôïc Quoác vöông, Ñaïi thaàn, Baø-la-moân, Cö só dieän kieán, toân troïng, cuùng döôøng. Nay Sa-moân Cuø-ñaøm xuaát theá, ñoaït maát danh tieáng cuøng lôïi döôõng cuûa chuùng ta. Cuõng nhö maët trôøi moïc khieán löûa khoâng coøn söï saùng suoát. Nay chuùng ta phaûi laøm caùch naøo ñeå laïi coù ñöôïc tieáng taêm vaø lôïi döôõng cho ñeán noùi roäng. Laïi nghó raèng: Sa-moân Cuø-ñaøm khoâng coù ñöùc gì khaùc, chæ kheùo bieát Kinh, Luaän. Coøn veà dung maïo xinh ñeïp, chuùng ta khoâng caàn ñeán voác daùng, chæ bieát Kinh Luaän thì laïi coù ñöôïc lôïi döôõng vaø tieáng taêm, cho ñeán noùi roäng. Laïi noùi raèng: Hieän nay trong chuùng ñaây, ai coù theå laøm ñöôïc vieäc xuaát gia, traø troän trong phaùp cuûa Sa-moân Cuø-ñaøm ñeå troäm phaùp, khieán cho chuùng ta thoï trì ñoïc tuïng. Laïi noùi raèng: Hieän nay Phaïm chí Toâ-thi- ma laø ngöôøi coù chí nieäm vöõng chaéc, coù khaû naêng thöïc hieän vieäc xuaát gia ôû trong phaùp cuûa Sa-moân Cuø-ñaøm ñeå troäm phaùp, khieán chuùng ta thoï trì ñoïc tuïng. Nghó ñoaïn, hoï lieàn keùo ñeán choã Toâ-thi-ma, trình baøy vieäc treân cho Toâ-thi-ma bieát. Baáy giôø, Toâ-thi-ma do hai vieäc neân coù theå thöïc hieän ñöôïc: 1. Do quyeán thuoäc thaân aùi. 2. Duøng nhaân duyeân caên thieän. Khi aáy, Toâ-thi-ma ra khoûi thaønh Vöông Xaù, ñi ñeán Truùc Laâm, luùc naày hieän coù khaù ñoâng Tyø-kheo ñang kinh haønh qua laïi caïnh cöûa Tinh xaù. Toâ-thi-ma töø xa ñaõ thaáy caùc Tyø-kheo, lieàn ñeán choã caùc Tyø- kheo roài noùi; Caùc Tyø-kheo! Neân bieát laø toâi raát muoán ñöôïc ôû trong phaùp cuûa Sa- moân Cuø-ñaøm ñeå tu hoïc phaïm haïnh. Caùc Tyø-kheo lieàn daãn Toâ-thi-ma ñeán choã Ñöùc Theá toân, roài baïch Phaät: Nay Phaïm chí Toâ-thi-ma muoán ôû trong phaùp cuûa Ñöùc Theá toân, xin ñöôïc xuaát gia, thoï giôùi cuï tuùc, thöïc haønh phaùp Tyø-kheo! Ñöùc Phaät baûo caùc Tyø-kheo: Caùc thaày haõy xuaát gia cho Toâ-thi-ma vaø truyeàn giôùi cuï tuùc! Caùc Tyø-kheo laäp töùc xuaát gia cho Toâ-thi-ma vaø truyeàn giôùi cuï tuùc. Khi ñoù, Toâ-thi-ma laø ngöôøi thoâng minh trí tueä, coù söùc nhôù laïi beàn chaéc, chöa bao laâu ñaõ ñoïc tuïng xong ba Taïng, nhöng hieåu nghóa thì raát ít, beøn nghó raèng: Neáu muoán cho quyeán thuoäc cuûa ta ñöôïc lôïi döôõng thì

nay ñaõ ñuùng luùc. Döùt oâng taïm bieät Truùc Laâm, ñeán thaønh Vöông Xaù. Ñöùc Theá toân coù maét soi roïi khaép nôi, nhaèm gìn giöõ phaùp, khoâng ai coù theå troäm ñöôïc! Luùc aáy, coù naêm traêm vò Tyø-kheo ñeán choã Toâ-thi-ma. Coù choã noùi: Caùc Tyø-kheo naày ñeàu do Phaät hoùa ra. Hoaëc coù choã noùi: Laø caùc Tyø-kheo thaät! Caùc Tyø-kheo ñeán choã Toâ-thi-ma, ñeàu noùi raèng: Toâ-thi-ma! OÂng neân bieát, sanh töû cuûa chuùng toâi ñaõ heát, vieäc phaûi laøm ñaõ laøm xong, phaïm haïnh ñaõ laäp, khoâng coøn thoï thaân ñôøi sau! Toâ-thi-ma lieàn hoûi caùc Tyø-kheo: Caùc thaày döïa vaøo Sô thieàn döùt heát laäu phaûi chaêng? Caùc

Tyø-kheo ñaùp: Khoâng. Caùc thaày ñaõ döïa vaøo thieàn thöù hai, thöù ba, thöù tö, vaø ñaõ vöôït qua söï vaéng laëng coõi Saéc, coõi Voâ saéc, giaûi thoaùt ñöôïc heát laäu chaêng? Ñaùp: Khoâng. Baáy giôø, Toâ-thi-ma laïi noùi: Caùc thaày khoâng döïa vaøo thieàn maø noùi laø ñöôïc heát laäu thì ñaâu ñaùng tin caäy!? Caùc Tyø-kheo noùi: Chuùng toâi laø tueä giaûi thoaùt. Toâ-thi-ma khoâng bieát veà tueä giaûi thoaùt, neáu thaân thuoäc cuûa ta hoûi veà nghóa naày, thì ta khoâng bieát. Do vieäc aáy, neân oâng ta trôû laïi choã Phaät, baøy toû vieäc treân vôùi Phaät Phaät ñaùp: Toâ-thi-ma! OÂng neân bieát, tröôùc coù trí phaùp truï, sau môùi coù trí Nieát-baøn! Toâ-thi-ma baïch Phaät raèng: Baïch Theá toân! Nay con khoâng bieát theá naøo laø trí phaùp truï, theá naøo laø trí Nieát-baøn! Phaät baûo Toâ-thi-ma: OÂng bieát vaø khoâng bieát, chæ coù phaùp laø nhö theá: Tröôùc coù trí phaùp truï, sau coù trí Nieát-baøn. Caùc Tyø-kheo kia, tröôùc ñaõ döïa vaøo thieàn Vò chí, heát heát Laäu, sau khôûi thieàn caên baûn. Do vieäc naày, neân bieát trí trong caùc beân laø trí phaùp truï, trí trong caên baûn laø trí Nieát-baøn. Hoûi: Neáu thaønh töïu phaùp trí, thì coù thaønh töïu tyû trí phaûi chaêng? Ñaùp: Neáu ñöôïc! Ñöôïc laø sao? Neáu khoå tyû trí hieän ôû tröôùc. Hoûi: Neáu thaønh töïu tyû trí thì coù thaønh töïu phaùp trí phaûi chaêng? Ñaùp: Ñuùng vaäy! Vì sao? Vì phaùp trí coù ñöôïc ôû tröôùc. Hoûi: Neáu thaønh töïu phaùp trí thì coù thaønh töïu tha taâm trí phaûi chaêng? Ñaùp: Neáu ñöôïc, khoâng maát. Neáu ñöôïc khoâng maát laø sao? Ñaùp: Ñaõ lìa aùi duïc roài thì seõ khoâng lui suït ñoái vôùi söï lìa aùi duïc ñoù.

SOÁ 1546 - LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA - Quyeån 59 371

Hoûi: Neáu thaønh töïu tha taâm trí thì coù thaønh töïu phaùp trí phaûi chaêng? Ñaùp: Neáu ñöôïc. Neáu ñöôïc laø sao? Ñaùp: Neáu khoå phaùp trí hieän ôû tröôùc. Hoûi: Neáu thaønh töïu phaùp trí thì coù thaønh töïu ñaúng trí phaûi chaêng? Ñaùp: Ñuùng vaäy! Hoûi: Neáu thaønh töïu ñaúng trí thì coù thaønh töïu phaùp trí phaûi chaêng? Ñaùp: Neáu ñöôïc! Theá naøo laø ñöôïc? Ñaùp: Neáu khoå phaùp trí hieän ôû tröôùc. Hoûi: Neáu thaønh töïu phaùp trí thì coù thaønh töïu khoå trí phaûi chaêng? Ñaùp: Ñuùng theá. Hoûi: Neáu thaønh töïu khoå trí thì coù thaønh töïu phaùp trí phaûi chaêng? Ñaùp: Ñuùng vaäy! Vì sao? Vì hai trí naày ñeàu ñöôïc cuøng luùc. Hoûi: Neáu thaønh töïu phaùp trí thì coù thaønh töïu trí taäp, dieät, ñaïo phaûi chaêng? Ñaùp: Neáu ñöôïc. Hoûi: Neáu thaønh töïu trí taäp, dieät, ñaïo, thì coù thaønh töïu phaùp trí phaûi chaêng? Ñaùp: Ñuùng vaäy. Vì sao? Vì phaùp trí ñaõ ñöôïc ôû tröôùc. Hoûi: Neáu thaønh töïu tyû trí thì coù thaønh töïu tha taâm trí phaûi chaêng? Ñaùp: Neáu ñöôïc thì khoâng maát. Neáu ñöôïc khoâng maát laø sao? Ñaùp: Vì ñaõ lìa aùi duïc, taát nhieân ñoái vôùi vieäc lìa duïc ñoù seõ khoâng lui suït. Hoûi: Neáu thaønh töïu tha taâm trí thì coù thaønh töïu tyû trí phaûi chaêng? Ñaùp: Neáu ñöôïc. Ñöôïc laø sao? Laø neáu khoå tyû trí hieän ôû tröôùc. Hoûi: Neáu thaønh töïu tyû trí thì coù thaønh töïu ñaúng trí phaûi chaêng? Ñaùp: Ñuùng vaäy! Hoûi: Giaû söû thaønh töïu ñaúng trí thì coù thaønh töïu tyû trí phaûi chaêng? Ñaùp: Neáu ñöôïc. Nhö tröôùc ñaõ noùi. Hoûi: Neáu thaønh töïu tyû trí thì coù thaønh töïu khoå trí phaûi chaêng? Ñaùp: Ñuùng vaäy. Hoûi: Neáu thaønh töïu khoå trí thì coù thaønh töïu tyû trí phaûi chaêng? Ñaùp: Neáu ñöôïc. Nhö tröôùc ñaõ noùi. Hoûi: Neáu thaønh töïu tyû trí thì coù thaønh töïu trí taäp, dieät, ñaïo

phaûi chaêng? Ñaùp: Neáu ñöôïc. Nhö tröôùc ñaõ noùi. Hoûi: Neáu thaønh töïu trí taäp, dieät, ñaïo thì coù thaønh töïu tyû trí phaûi

SOÁ 1546 - LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA - Quyeån 59 372

chaêng? Ñaùp: Ñuùng vaäy! Hoûi: Neáu thaønh töïu tha taâm trí thì coù thaønh töïu ñaúng trí phaûi chaêng? Ñaùp: Ñuùng vaäy! Hoûi: Neáu thaønh töïu ñaúng trí thì coù thaønh töïu tha taâm trí phaûi chaêng? Ñaùp: Neáu ñöôïc khoâng maát, nhö tröôùc ñaõ noùi. Hoûi: Neáu thaønh töïu tha taâm trí thì coù thaønh töïu trí khoå, taäp, dieät, ñaïo phaûi chaêng? Ñaùp: Neáu ñöôïc. Hoûi: Neáu thaønh töïu trí khoå, taäp, dieät, ñaïo, thì coù thaønh töïu tha taâm trí phaûi chaêng? Ñaùp: Neáu ñöôïc khoâng maát, nhö tröôùc ñaõ noùi. Hoûi: Neáu thaønh töïu ñaúng trí thì coù thaønh töïu trí khoå, taäp, dieät, ñaïo phaûi chaêng? Ñaùp: Neáu ñöôïc. Hoûi: Giaû söû thaønh töïu trí khoå, taäp, dieät, ñaïo thì coù thaønh töïu ñaúng trí phaûi chaêng? Ñaùp: Ñuùng vaäy! Hoûi: Neáu thaønh töïu khoå trí thì coù thaønh töïu trí taäp, dieät, ñaïo phaûi chaêng? Ñaùp: Neáu ñöôïc. Hoûi: Neáu thaønh töïu trí taäp, dieät, ñaïo thì coù thaønh töïu khoå trí phaûi chaêng? Ñaùp: Ñuùng vaäy! Vì sao? Vì khoå trí ñaõ ñöôïc ôû tröôùc. Hoûi: Neáu thaønh töïu taäp trí thì coù thaønh töïu trí dieät, ñaïo phaûi chaêng? Ñaùp: Neáu ñöôïc. Hoûi: Neáu thaønh töïu trí dieät, ñaïo thì coù thaønh töïu taäp trí phaûi chaêng? Ñaùp: Ñuùng vaäy! Hoûi: Neáu thaønh töïu dieät trí thì coù thaønh töïu ñaïo trí phaûi chaêng? Ñaùp: Neáu ñöôïc. Hoûi: Neáu thaønh töïu ñaïo trí thì coù thaønh töïu dieät trí phaûi chaêng? Ñaùp: Ñuùng vaäy! Hoûi: Neáu thaønh töïu phaùp trí quaù khöù thì coù thaønh töïu vò lai phaûi chaêng?

SOÁ 1546 - LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA - Quyeån 59 373

Ñaùp: Ñuùng vaäy! Hoûi: Vaøo luùc naøo thaønh töïu phaùp trí quaù khöù, vò lai? Ñaùp: Trong khoaûnh khaéc moät taâm, luùc kieán khoå ñeá ñöôïc chaùnh quyeát ñònh, trong khoaûnh khaéc boán taâm khi kieán taäp ñeá. Trong khoaûnh khaéc boán taâm luùc kieán dieät ñeá, trong khoaûnh khaéc ba taâm, khi kieán ñaïo ñeá, ñöôïc quaû Tu-ñaø-hoaøn, quaû Tö-ñaø-haøm, quaû A-na-haøm, quaû A-la- haùn. Khi Tín giaûi thoaùt chuyeån caên, taïo ra Kieán ñaùo. Thôøi giaûi thoaùt chuyeån caên, taïo ra baát ñoäng, ñaõ khôûi phaùp dieät trí. Hoûi: Neáu thaønh töïu phaùp trí ôû vò lai, thì coù thaønh töïu ôû quaù khöù phaûi chaêng? Ñaùp: Neáu dieät roài thì khoâng maát nhö tröôùc ñaõ noùi. Neáu thôøi gian khoâng dieät, giaû söû dieät roài maát thì khoâng thaønh töïu. Hoûi: Vaøo luùc naøo thì seõ thaønh töïu phaùp trí ôû vò lai, khoâng thaønh töïu quaù khöù? Ñaùp: Vaøo luùc ñöôïc chaùnh quyeát ñònh. Trong khoaûnh khaéc moät taâm, luùc kieán khoå ñeá, laø ñöôïc quaû Tu-ñaø-hoaøn. Vaøo luùc phaùp trí chöa khôûi dieät, tröôùc khi khôûi dieät, vì ñöôïc quaû neân maát, cho ñeán Thôøi giaûi thoaùt chuyeån caên, taïo ra baát ñoäng. Phaùp trí chöa khôûi dieät, tröôùc khôûi dieät, nghóa laø vì chuyeån caên ñöôïc quaû, neân maát. Hoûi: Neáu thaønh töïu phaùp trí quaù khöù thì coù thaønh töïu hieän taïi phaûi chaêng? Ñaùp: Neáu hieän ôû tröôùc. Theá naøo laø hieän ôû tröôùc? Neáu khoâng khôûi nhaãn cuûa tyû trí, ñaúng trí. Neáu chaúng phaûi luùc voâ taâm, beøn hieän ôû tröôùc thì ñeán khi naøo môùi thaønh töïu phaùp trí quaù khöù, hieän taïi? Ñaùp: Ñöôïc chaùnh quyeát

ñònh, trong khoaûng nhaát taâm luùc kieán taäp ñeá, khoaûng nhaát taâm khi kieán dieät Ñeá vaø khoaûng nhaát taâm khi kieán ñaïo Ñeá, ñöôïc quaû Tu-ñaø-hoaøn. Phaùp trí ñaõ khôûi dieät hieän ra ôû tröôùc, cho ñeán Thôøi giaûi thoaùt chuyeån caên taïo baát ñoäng, phaùp trí ñaõ khôûi dieät, hieån ra ôû tröôùc. Hoûi: Neáu thaønh töïu phaùp trí hieän taïi, thì cuõng ñaõ thaønh töïu ôû quaù khöù phaûi chaêng? Ñaùp: Neáu dieät roài khoâng maát thì thaønh töïu vaøo luùc naøo? Ñang thaønh töïu phaùp trí hieän taïi thì coù thaønh töïu ôû quaù khöù phaûi chaêng? Ñaùp: Nhö tröôùc ñaõ noùi. Neáu thôøi gian khoâng dieät, giaû söû ñaõ dieät roài maát thì khoâng thaønh

töïu vaøo luùc naøo? Thaønh töïu phaùp trí hieän taïi, chaúng phaûi quaù khöù phaûi khoâng? Ñaùp: Vaøo khoaûng nhaát taâm, luùc kieán khoå ñeá, ñöôïc chaùnh quyeát ñònh, khi ñöôïc Tu-ñaø-hoaøn, phaùp trí chöa khôûi dieät, vì tröôùc khôûi dieät ñaõ ñöôïc quaû neân maát, khôûi phaùp trí hieän ôû tröôùc, cho ñeán Thôøi giaûi thoaùt chuyeån caên, taïo ra baát ñoäng. Phaùp trí chöa khôûi dieät, tröôùc khôûi dieät, vì ñöôïc quaû, chuyeån caên neân maát, khôûi phaùp trí hieän ôû tröôùc. Hoûi: Neáu thaønh töïu phaùp trí vò lai thì coù thaønh töïu ôû hieän taïi phaûi chaêng? Ñaùp: Neáu hieän ôû tröôùc. Hoûi: Phaùp trí seõ thaønh töïu luùc naøo? Hieän taïi hay vò lai? Ñaùp: Ñöôïc chaùnh quyeát ñònh trong khoaûng nhaát taâm, luùc kieán khoå ñeá, khoaûng nhaát taâm luùc kieán taäp ñeá, trong khoaûng nhaát taâm luùc kieán ñaïo ñeá. Luùc ñöôïc quaû Tu-ñaø-hoaøn, khôûi phaùp trí hieän ôû tröôùc, cho ñeán Thôøi giaûi thoaùt chuyeån caên, taïo ra baát ñoäng, khôûi phaùp trí hieän ôû tröôùc. Hoûi: Neáu thaønh töïu phaùp trí hieän taïi thì coù thaønh töïu vò lai phaûi chaêng? Ñaùp: Ñuùng vaäy! Vì sao? Vì neáu thaønh töïu phaùp trí hieän taïi thì seõ thaønh töïu ôû vò lai. Hoûi: Neáu thaønh töïu phaùp trí quaù khöù thì coù thaønh töïu ôû vò lai, hieän taïi phaûi chaêng? Ñaùp: Vò lai thì thaønh töïu, hieän taïi hoaëc hieän ôû tröôùc. Hoûi: Thaønh töïu phaùp trí ba ñôøi, vaøo luùc naøo? Ñaùp: Ñöôïc chaùnh quyeát ñònh trong khoaûng nhaát taâm luùc kieán taäp ñeá, khoaûng nhaát taâm luùc kieán dieät Ñeá, trong khoaûng nhaát taâm luùc kieán ñaïo Ñeá, luùc ñöôïc quaû Tu-ñaø-hoaøn, ñaõ khôûi phaùp trí hieän ôû tröôùc, cho ñeán Thôøi giaûi thoaùt chuyeån caên, taïo ra baát ñoäng. Phaùp trí ñaõ khôûi dieät hieän ôû tröôùc. Hoûi: Neáu thaønh töïu phaùp trí hieän taïi, vò lai, thì coù thaønh töïu quaù khöù phaûi chaêng? Ñaùp: Neáu ñaõ dieät roài khoâng maát thì seõ thaønh töïu, nhö tröôùc ñaõ noùi. Neáu thôøi gian khoâng dieät, giaû söû dieät roài lieàn maát thì khoâng thaønh töïu. Hoûi: Vaøo luùc naøo thì thaønh töïu phaùp trí vò lai, hieän taïi, khoâng thaønh töïu quaù khöù? Ñaùp: Luùc ñöôïc chaùnh quyeát ñònh, trong khoaûng nhaát taâm khi kieán khoå ñeá, ñöôïc quaû Tu-ñaø-hoaøn, phaùp trí chöa khôûi dieät, tröôùc khôûi dieät,

vì ñöôïc quaû neân maát. Khôûi phaùp trí hieän ôû tröôùc, cho ñeán luùc giaûi thoaùt chuyeån caên, taïo ra baát ñoäng. Phaùp trí chöa khôûi dieät, vì tröôùc khi khôûi dieät, ñaõ ñöôïc quaû, chuyeån caên neân maát, luùc khôûi phaùp trí hieän ôû tröôùc. Hoûi: Neáu thaønh töïu phaùp trí vò lai thì coù thaønh töïu quaù khöù, hieän taïi phaûi

chaêng? Ñaùp: Hoaëc seõ thaønh töïu phaùp trí vò lai, chaúng phaûi quaù khöù, hieän taïi, vaø quaù khöù chaúng phaûi hieän taïi, vaø hieän taïi chaúng phaûi quaù khöù vaø quaù khöù, hieän taïi. Thaønh töïu phaùp trí vò lai, chaúng phaûi quaù khöù hieän taïi, nghóa laø: Neáu ñaõ ñöôïc phaùp trí chöa dieät, giaû söû dieät roài maát thì seõ khoâng hieän ôû tröôùc. Neáu ñöôïc phaùp trí thì roõ raøng coù vò lai. Neáu chöa dieät, giaû söû dieät roài lieàn maát, thì roõ raøng khoâng coù quaù khöù. Khoâng hieän ôû tröôùc thì roõ raøng khoâng hieän taïi. Hoûi: Luùc naøo thaønh töïu phaùp trí vò lai, khoâng thaønh töïu quaù khöù, hieän taïi? Ñaùp: Trong kieán ñaïo khoâng coù ñöôïc quaû Tu-ñaø-hoaøn, phaùp trí chöa khôûi dieät, tröôùc ñoù ñaõ khôûi dieät, ñöôïc quaû, neân maát, khoâng khôûi phaùp trí hieän ôû tröôùc, cho ñeán Thôøi giaûi thoaùt chuyeån caên taïo söï baát ñoäng. phaùp trí chöa khôûi dieät, tröôùc ñoù ñaõ khôûi dieät, ñöôïc quaû chuyeån caên neân maát. Khoâng khôûi phaùp trí hieän ôû tröôùc, vaø quaù khöù chaúng phaûi hieän taïi. Neáu phaùp trí ñaõ khôûi dieät, phaùp trí khoâng khôûi hieän ôû tröôùc, neáu phaùp trí ñaõ khôûi dieät, thì roõ raøng coù quaù khöù, khoâng khôûi phaùp trí hieän ôû tröôùc, töùc thì roõ raøng khoâng coù hieän taïi. Hoûi: Neáu thaønh töïu quaù khöù, thì seõ thaønh töïu vò lai, luùc naøo thaønh töïu phaùp trí quaù khöù, vò lai, khoâng thaønh töïu hieän taïi? Ñaùp: Nhö tröôùc ñaõ noùi, luùc thaønh töïu phaùp trí quaù khöù, vò lai, vaø hieän taïi chaúng phaûi quaù khöù, nghóa laø khôûi phaùp trí hieän ôû tröôùc. Neáu chöa dieät, hoaëc dieät roài maát, khôûi phaùp trí hieän ôû tröôùc, thì roõ raøng coù hieän taïi. Neáu chöa dieät, hoaëc dieät roài maát thì roõ raøng khoâng coù quaù khöù. Neáu ñaõ thaønh töïu hieän taïi, thì seõ thaønh töïu vò lai. Hoûi: luùc naøo thì thaønh töïu phaùp trí hieän taïi, vò lai, chaúng phaûi quaù khöù? Ñaùp: Nhö tröôùc ñaõ noùi, luùc thaønh töïu phaùp trí hieän taïi, vò lai vaø quaù khöù, hieän taïi, nghóa laø: Neáu do phaùp trí khôûi dieät khoâng maát, thì seõ khôûi phaùp trí hieän ôû tröôùc. Neáu do phaùp trí khôûi dieät khoâng maát thì roõ raøng coù quaù khöù, khôûi phaùp trí hieän ôû tröôùc thì roõ raøng coù hieän taïi. Neáu thaønh töïu quaù khöù, hieän taïi thì seõ thaønh töïu vò lai. Hoûi: Luùc naøo thaønh töïu phaùp trí ba ñôøi? Ñaùp: Nhö tröôùc ñaõ noùi.

Hoûi: Luùc thaønh töïu phaùp trí ba ñôøi, neáu thaønh töïu phaùp trí quaù khöù, hieän taïi, thì coù thaønh töïu vò lai phaûi chaêng? Ñaùp: Ñuùng vaäy! Hoûi: Neáu thaønh töïu phaùp trí hieän taïi thì coù thaønh töïu phaùp trí quaù khöù, vò lai phaûi chaêng? Ñaùp: Vò lai thì thaønh töïu. Quaù khöù, neáu ñaõ dieät roài thì khoâng maát. Neáu chöa dieät, hoaëc dieät roài maát thì khoâng thaønh töïu. Hoûi: Luùc naøo thaønh töïu phaùp trí ba ñôøi? Ñaùp: Nhö tröôùc ñaõ noùi. Hoûi: Luùc thaønh töïu phaùp trí ba ñôøi, neáu thaønh töïu phaùp trí quaù khöù, vò lai, thì coù thaønh töïu hieän taïi phaûi chaêng? Ñaùp: Neáu hieän ôû tröôùc thì nhö tröôùc ñaõ noùi. Nhö phaùp trí ñaõ taïo ra saùu tröôøng hôïp, thì tyû trí, khoå trí, taäp trí, dieät trí, ñaïo trí cuõng taïo ra saùu tröôøng hôïp nhö theá.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.